

Опис власного бачення розвитку “ТІ Україна”

“ТІ Україна” сприятиме прийняттю Національної антикорупційної стратегії (Закону України) та Державної програми (Постанови Кабінету Міністрів України) та подальшому визначенню очікуваних результатів виконання Державної програми щодо реалізації засад Антикорупційної стратегії на 2018-2020 роки.

Активне залучення “ТІ Україна” до:

- 1) формування,
- 2) моніторингу та
- 3) реалізації антикорупційної політики.

Залучення “ТІ Україна” до- міжнародного аудиту експертів Офісу ООН з наркотиків та злочинності та/або Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР).

Залучення “ТІ Україна” до схвалення методики оцінки стану корупції, на підставі якої проводитимуться дослідження, буде здійснено аналіз стану корупції, корупційних ризиків, стану виконання Антикорупційної Стратегії.

Підготовка “ТІ Україна” проектів нормативно-правових актів, проектів змін до нормативно-правових актів, подання пропозицій центральним та місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування.

Залучення “ТІ Україна” до впровадження системи аналізу корупційних ризиків у діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування.

Розробка “ТІ Україна” методичних рекомендацій щодо усунення корупційних ризиків.

Залучення “ТІ Україна” до національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики, які містять аналіз проблеми корупції.

Участь “ТІ Україна” у щоквартальному розгляді на своїх засіданнях стану виконання Антикорупційної стратегії та Державної програми з її виконання.

“ТІ Україна” залучене до національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики, залучене до слухань з питань ситуації щодо корупції.

“ТІ Україна” залучене до контролю ефективності антикорупційних програм.

“ТІ Україна” залучене до узгодження національного законодавства із стандартами Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР), що підтверджено звітом зазначеної міжнародної організації.

Розвиток “ТІ Україна” на наступні два роки повинен бути інтегральним продовженням попередніх років діяльності, найкращою інформацією про яку є річні звіти організації. Річний звіт “ТІ Україна” за 2017-й рік визначив, що цінностями організації є єдність, відкритість, проактивність, ефективність, інноваційність, системність, збалансованість.

Громадянське суспільство в Україні знаходиться майже в зародковому стані. Є багато ніш для організаційного розвитку інститутів громадянського суспільства, деякі з яких є вузькоспеціалізованими, зокрема, антикорупційними. Корупційний досвід присутній у 60% дорослого населення України, який переважно набуто у таких сферах як:

- 1) охорона здоров'я,
- 2) освіта,
- 3) контакти з органами державної влади та місцевого самоврядування,
- 4) надання судових послуг.

У бізнесу корупційний досвід набувається у сфері:

- 1) надання послуг енергетичними компаніями,
- 2) контакти з органами державної влади та місцевого самоврядування,
- 3) публічних закупівель,
- 4) надання судових послуг.

Оскільки спеціалізацією “ТІ Україна” є антикорупційна діяльність, то розвиток “ТІ Україна” повинен відповідати стратегічним пріоритетам. Одним із основних законодавчих нормативно-правових актів є Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII “Про запобігання корупції”, стаття 18 якого визначає, що “антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання державної програми, яка розробляється Національним агентством та затверджується Кабінетом Міністрів України”. Також ця ж стаття визначила, що “антикорупційна стратегія розробляється Національним агентством на основі аналізу ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії”. Відомо, що постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 265 була затверджена Державна програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2015-2017 роки.

Дія попередньої Антикорупційної Стратегії завершилась у 2017-му році, проте Кабінет Міністрів України визнав, що не було виконано одну третину передбачених заходів, а отже і завдань, які повинні бути перенесені на 2018-2020-й роки. Заходи реалізації завдань здійснюватимуться шляхом подальшого прийняття Кабінетом Міністрів України відповідної державної програми.

Завданнями (піднапрямами) Антикорупційної Стратегії на 2014-2017-й роки були:

- 1) створення інституціонального механізму формування та моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, зокрема започаткування роботи Агентства, сприяння активній діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики,
- 2) створення інструментів отримання достовірної інформації щодо кількісних та якісних показників корупції,
- 3) підготовка нової антикорупційної стратегії,
- 4) встановлення нових форм співпраці з громадськістю у формуванні та моніторингу реалізації державної антикорупційної політики,
- 5) створення прозорих засад фінансування проведення виборів, діяльності політичних партій,
- 6) усунення корупціогенних чинників у діяльності представницьких органів влади,
- 7) створення ефективних механізмів запобігання виникненню, виявлення та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності народних депутатів України та депутатів місцевих рад,
- 8) створення прозорих засад лобювання,
- 9) посилення громадського контролю за прийняттям рішення виборними посадовими особами, зокрема шляхом запровадження механізму попереднього громадського обговорення суспільно важливих рішень з використанням позитивного вітчизняного досвіду на основі найкращої світової практики,
- 10) підвищення рівня прозорості діяльності Верховної Ради України та місцевих рад,
- 11) створення доброчесної публічної служби та реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування,

- 12) створення ефективної системи виявлення, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів,
- 13) створення ефективної системи фінансового контролю,
- 14) запровадження механізмів дотримання етичних стандартів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування,
- 15) проведення перевірок на добросовісність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування,
- 16) створення механізму захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривач),
- 17) забезпечення обізнаності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, із законодавством щодо добросовісності на публічній службі,
- 18) впровадження системного підходу до запобігання корупції в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування на основі результатів аналізу корупційних ризиків,
- 19) усунення передумов вчинення корупційних правопорушень під час здійснення адміністративних процедур,
- 20) посилення спроможності протидіяти корупції на державних підприємствах, у господарських товариствах (у яких державна частка перевищує 50 відсотків),
- 21) усунення корупційних чинників у процедурах державних закупівель,
- 22) усунення корупції у судовій системі та органах кримінальної юстиції,
- 23) імплементація стратегії подолання корупції у приватному секторі,
- 24) зменшення можливостей для корупції шляхом підвищення прозорості прийняття рішень та надання доступу до інформації,
- 25) удосконалення законодавства щодо виявлення, розслідування корупційних злочинів та конфіскації злочинних активів,
- 26) удосконалення обліку фізичних та юридичних осіб, притягнутих до відповідальності за корупційні правопорушення,
- 27) зміна суспільних уявлень про корупцію.

Проте Антикоруptionна стратегія на 2018-2020 роки, станом на листопад 2018 року, є відсутньою. Відомо, що Кабінет Міністрів України планує затвердження Антикоруptionної стратегії на 2018-2020 роки шляхом прийняття законопроекту України № 8324 от 26.04.2018 року¹, включеного до порядку денного чергової сесії VIII-го скликання Верховної Ради України № 2543-VIII від 18.09.2018 року.

Опис особистого внеску в поступ “ТІ Україна” на період 2019-2020 рр.: ВПРОВАДЖЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ПРОГРАМ НА СУБ’ЄКТАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.

Працюючи у фінансово-інвестиційному секторі та здійснюючи аналіз фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання – об’єктів інвестування, я спостерігав практики, наслідком яких були зниження вартості чистих активів підприємств державної та комунальної форм власності, розрив операційних циклів конвертування грошових коштів, значний розрив між нарахуваннями та грошовими потоками, втрата ліцензій на видобуток

¹ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=63942&pf35401=453839>.
[https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B5/%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5/%D0%90%D0%9A%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20\(1\).pdf](https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B5/%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5/%D0%90%D0%9A%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20(1).pdf).

корисних копалин загальнодержавного значення внаслідок некомпетентного або недбалого оформлення заявок, відсутність оскарження відмов зі сторони регулятора, пропуску позивачами строків звернення до суду. Також ЗМІ неодноразово повідомляли про фактичне виведення активів багатьма суб'єктами господарювання через дебіторську заборгованість.

Як наслідок, результати фінансово-господарської діяльності багатьох суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності вказують на багаторічну акумуляцію збитковості цих підприємств. Візьмемо лише цілісний майновий комплекс ПАТ "Продовольчо-зернова корпорація" (ЄДРПОУ: 37243279), створення якої було ініційоване у серпні 2010-го року Постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2010 р. № 764 "Про заходи з утворення державного підприємства "Державна продовольчо-зернова корпорація України", за рахунок цілісних майнових комплексів дочірніх підприємств ДАК "Хліб України":

- 1) від часу створення після кожного року збитковості активів створились від'ємні чисті активи ПАТ "ДПЗКУ", що за результатами 2016-го року становили: - 5 060 771 тис. грн. (- 583,2283 грн. на акцію),
- 2) щороку від року створення ПАТ "ДПЗКУ" фінансовий результат емітента – оптового зерноторговця був від'ємним.

Також варто звернути увагу на те, що державні концерни, що складались із багатьох суб'єктів господарювання, реорганізовувались у державні підприємства, до яких включались місця підприємницької діяльності (див. ДП "Укрспирт", тощо).

Так чи інакше, сфера корпоративного управління, що регулюється Господарськи та Цивільним кодексами, Законом України від 17.09.08 р. № 514-VI "Про акціонерні товариства", Законом України "Про господарські товариства", Законом України від 23.02.2006 р. № 3480-IV "Про цінні папери та фондовий ринок", Законом України від 21 вересня 2006 року № 185-V "Про управління об'єктами державної власності", також як і підзаконними нормативно-правовими актами (Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 "Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки", Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 р. № 203 "Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності", Постанова Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1995 р. № 597 "Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності", Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 142 "Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі", Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 143 "Деякі питання управління об'єктами державної власності", Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 678 "Про деякі питання управління корпоративними правами держави", наказ МЕРТ від 05.05.2017 № 667 "Про затвердження Положення про Комітет з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств", наказ МЕРТ від 26.01.2016 № 106 "Про затвердження Положення про комісію при Комітеті з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств").

Змінити ситуацію на краще могло б широкое застосування антикорупційного законодавства, яке в першу чергу складається з Закону України від 14.10.2014 № 1700-VII "Про запобігання корупції", в якому антикорупційні програми юридичних осіб врегульовуються статтями 62 та 63:

Стаття 62. Антикорупційна програма юридичної особи.

1. Антикорупційною програмою юридичної особи є комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи.
2. В обов'язковому порядку антикорупційна програма затверджується керівниками:
 - 1) державних, комунальних підприємств, господарських товариств (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків), де середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень;
 - 2) юридичних осіб, які є учасниками попередньої кваліфікації, учасниками процедури закупівлі відповідно до Закону України "Про здійснення державних закупівель", якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), робіт дорівнює або перевищує 20 мільйонів гривень. {Пункт 2 частини другої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 679-VIII від 15.09.2015}
3. Антикорупційна програма затверджується після її обговорення з працівниками юридичної особи. Текст антикорупційної програми повинен перебувати у постійному відкритому доступі для працівників юридичної особи.
4. Положення щодо обов'язковості дотримання антикорупційної програми включаються до трудових договорів, правил внутрішнього розпорядку юридичної особи, а також можуть включатися до договорів, які укладаються юридичною особою. {Частина четверта статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}
5. В юридичних особах, зазначених у частині другій цієї статті, для реалізації антикорупційної програми призначається особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми (далі - Уповноважений), правовий статус якої визначається цим Законом. {Частина п'ята статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 63. Вимоги до антикорупційної програми юридичної особи

1. Антикорупційна програма юридичних осіб, зазначених у частині другій статті 62 цього Закону, може містити, зокрема, такі положення: {Абзац перший частини першої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}
 - 1) сферу застосування та коло осіб, на які поширюються її положення;
 - 2) вичерпний перелік та опис антикорупційних заходів, стандартів, процедур та порядок їх виконання (застосування), зокрема порядок проведення періодичної оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичної особи;
 - 3) норми професійної етики працівників юридичної особи;
 - 4) права і обов'язки працівників та засновників (учасників) юридичної особи у зв'язку із запобіганням і протидією корупції у діяльності юридичної особи;
 - 5) права і обов'язки Уповноваженого як посадової особи, відповідальної за запобігання корупції, та підпорядкованих йому працівників (у разі їх наявності);
 - 6) порядок регулярного звітування Уповноваженого перед засновниками (учасниками) юридичної особи;
 - 7) порядок здійснення належного нагляду, контролю та моніторингу за дотриманням антикорупційної програми у діяльності юридичної особи, а також оцінки результатів здійснення передбачених нею заходів;
 - 8) умови конфіденційності інформування Уповноваженого працівниками про факти підбурення їх до вчинення корупційного правопорушення або про вчинені іншими працівниками чи особами корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;
 - 9) процедури захисту працівників, які повідомили інформацію про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення;
 - 10) процедуру інформування Уповноваженого працівниками про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, а також порядок врегулювання виявленого конфлікту інтересів;
 - 11) порядок проведення індивідуального консультування Уповноваженим працівників юридичної особи з питань застосування антикорупційних стандартів та процедур;

- 12) порядок проведення періодичного підвищення кваліфікації працівників у сфері запобігання і протидії корупції;
- 13) застосування заходів дисциплінарної відповідальності до працівників, які порушують положення антикорупційної програми;
- 14) порядок вжиття заходів реагування щодо виявлених фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зокрема, інформування уповноважених державних органів, проведення внутрішніх розслідувань;
- 15) порядок внесення змін до антикорупційної програми".

Таким чином, на підставі пункту 1 частини другої статті 62 Закону України від 14.10.2014 № 1700-VII "Про запобігання корупції", можна прийти до попереднього висновку, що антикорупційні програми таких юридичних осіб затверджуються керівником або обов'язково, або добровільно. Проте пункт 1 частини другої статті 62 Закону України від 14.10.2014 № 1700-VII "Про запобігання корупції" треба змінювати таким чином, щоб він поширювався на "господарські товариства, **50** і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких належить господарським товариствам, державна частка у статутному капіталі яких становить 100 відсотків".

Як член правління "ГІ Україна":

- організую діяльність та проведу кампанію, спрямовану на стандартизацію антикорупційних програм юридичних осіб, належного розгляду виконання антикорупційних програм, поширення на посадових осіб виконавчих та наглядових органів суб'єктів господарювання практик врегулювання конфліктів інтересів;
- підготую співпрацю з Міністерством економічного розвитку та торгівлі України, Фондом державного майна України, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Діяльність здійснюватиметься відповідно до посадового окладу члена правління.

Любич Андрій